

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819206193
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8819206193.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobkyne: Q.. R. J., Y.. XX.XX.XXXX, E. C. X, R., zastúpenej B. J., Y.. XX.XX.XXXX, E. G. J. XXX/XX, E., proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v spore o primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súd Vranov nad Topľou zo dňa 04.11.2021, č. k. 10Csp/174/2019-93, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi sumu 2.000 eur do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal z ustanovení § 3 ods. 5, § 7 ods. 1, 2, 4 a 5 a § 9 zákona č. 350/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že hmotnoprávnu podmienku splnenia nároku na priznanie finančného zadostučinenia, a to úspešné uplatnenie na súde spotrebiteľom porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a osobitnými predpismi mal splnenú uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 5Csp/132/2019 zo dňa 29.07.2019, ktoré má charakter tzv. trvalého neodkladného opatrenia, a ktorým súd na návrh žalobkyne zakázal žalovanému kontaktovať žalobkyňu za použitia agresívnych obchodných praktík, najmä zdržať sa obchodnej praktiky spočívajúcej v zasielaní automatizovaných SMS správ, vo vykonávaní automatizovaných telefonických rozhovorov a telefonickom kontaktovaní operátormi domáhajúcimi sa úhrady nešpecifikovanej sumy vo veci vymáhania pohľadávky zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo 17.07.2012. Uviedol, že uvedené konanie spôsobom, akým je zo strany žalovaného realizované, je v rozpore s cieľmi Smernice č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktíkach podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, pretože takéto konanie možno zaradiť pod nekalú praktiku a zároveň môže napĺňať atribúty agresívnej obchodnej praktiky. Vzhľadom na povahu obchodnej praktiky, dĺžku jej trvania, spôsob, akým žalovaný vymáha

od žalobkyne dlh a zároveň s prihliadnutím na skutočnosť, že výška vymáhaného dlhu má viac ako 12-násobne prevyšovať výšku poskytnutého plnenia zo strany žalovaného, pričom deklarovaný dlh v uvedenej výške žalovaný neodvodzuje od žiadneho súdneho rozhodnutia, označil konanie žalovaného za agresívnu obchodnú prax podľa § 9 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. K výške priznaného finančného zadosťučinenia súd prvej inštancie uviedol, že pri zohľadnení kritérií dĺžky protiprávneho konania žalovaného, intenzity konania, zásahu do subjektívnych práv žalobkyne, arogancie konania žalovaného, osoby žalobkyne ako spotrebiteľky a proporcionality žalobkyňou uplatnenej výšky finančného zadosťučinenia (2.000 eur) vo vzťahu k žalovanou vymáhanej sume (21.491,16 eura), ktorú žalovaný ale nemá žiadnym spôsobom judikovanú súdom, príp. iným príslušným orgánom, by bol pripravený rozhodnúť o podstatne vyššej sume priznaného finančného zadosťučinenia žalobkyňi, než priznaných 2.000 eur. Neučinil tak len z dôvodu zákazu priznania nároku „ultra petitem“.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol na základe ustanovení § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že priznal žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, keďže bola plne úspešná v konaní.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietal, že pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Bol toho názoru, že súd je povinný na skutkový prípad aplikovať ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Požiadal súd, aby pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa vzťahu žalobkyne a žalovaného a pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásila, že súhlasí s obsahom zmluvy o úvere, bola oboznámená so všeobecnými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru, nemala k nim žiadne výhrady a zaviazala sa ich dodržiavať. Žalobkyňi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek dôvodu. Za spornú považoval aj výšku požadovanej úhrady primeraného finančného zadosťučinenia, keď žalobkyňa nijako relevantne neodôvodnila výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré určite nie je primerané a spravodlivé. Domáhanie sa primeraného finančného zadosťučinenia žalobcom nie je adekvátne okolnostiam a nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobkyňa považovala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, náležite odôvodnený a plne sa s ním stotožnila. Navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok potvrdil ako vecne správny a priznal jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovršenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

9. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde, vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

10. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinností v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

11. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.000 eur titulom úspešného uplatnenia svojich spotrebiteľských práv v spore vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 5Csp/132/2019, o nariadenie neodkladného opatrenia na uloženie zákazu žalovanému používať agresívne obchodné praktiky voči žalobkyni.

12. Tvrdenie žalobkyne o úspechu v základnom konaní bolo preukázané uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 5Csp/132/2019-20 zo dňa 29.07.2019, ktoré má charakter tzv. trvalého neodkladného opatrenia, a ktorým súd na návrh žalobkyne zakázal žalovanému kontaktovať žalobkyňu za použitia agresívnych obchodných praktík, najmä zdržať sa obchodnej praktiky spočívajúcej v zasielaní automatizovaných SMS správ, vo vykonávaní automatizovaných telefonických rozhovorov a telefonickom kontaktovaní operátormi domáhajúcimi sa úhrady nešpecifikovanej sumy vo veci vymáhania pohľadávky zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo 17.07.2012. V danej veci súd nariadil neodkladné opatrenie, ktoré konzumuje vec samú, pričom nariadením neodkladného opatrenia je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami sporu, nakoľko upustením žalovanej od agresívnej obchodnej praktiky prestanú aj neprimerané zásahy do práv žalobkyne. Zároveň nedošlo v tomto prípade k zrušeniu neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP z dôvodu odpadnutia dôvodov, pre ktoré bolo nariadené. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24.08.2019.

13. Nepochybne v tomto prípade išlo o závažné porušenie práv žalobkyne ako spotrebiteľa a bol to práve žalovaný ako dodávateľ, ktorý sa dopúšťal agresívnych obchodných praktík konaním spočívajúcim v dlhodobom a sústavnom zasielaní SMS správ a vykonávaní telefonických hovorov voči žalobkyni za účelom vymáhania dlhu. Ak je takéto konanie zo strany žalovaného realizované, je v rozpore s cieľmi Smernice č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, pretože takéto konanie možno zaradiť pod nekalú praktiku a zároveň môže napĺňať atribúty agresívnej obchodnej praktiky. Nekalá obchodná praktika použitá žalovaným je podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa v súvislosti s plnením záväzku spotrebiteľa vrátane súdneho vymáhania pohľadávky vyplývajúcej zo spotrebiteľskej zmluvy zakázaná a nepožíva právnu ochranu.

14. Za stavu, keď uznesením sp. zn. 5Csp/132/2019 zo dňa 29.07.2019 došlo k vyhoveniu návrhu žalobkyne na vydanie neodkladného opatrenia o zakázaní nekalej agresívnej obchodnej praktiky zo strany žalovaného, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť, a ani neskôr nebolo zrušené,

odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie, že v tejto veci základ nároku je daný. Odvolací súd dodáva, že žalobkyňa sa taktiež v konaní sp.zn. 15C/31/2014 Okresného súdu Bratislava I domáhala určenia neplatnosti zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 17.07.2012 medzi ňou ako dlžníčkou a žalovaným ako veriteľom, pričom konanie bolo zastavené pre späťvzatie žaloby len z dôvodu pomnutia naliehavého právneho záujmu na určení jej neplatnosti pre premlčanie nároku žalovaného na vrátenie dlžnej sumy zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX v prípade jeho uplatnenia na súde (vtedy účinný § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa).

15. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení, na ktoré dodávateľovi nárok nevznikol, či už v dôsledku neplatnosti právnych úkonov, neprijateľnosti zmluvných podmienok, alebo nedodržania zákonných náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu (nekalej obchodnej praxi), sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopusť, prípadne sa ho nedopusť v takej intenzite.

16. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, resp. v prejednávanej veci návrhu na vydanie neodkladného opatrenia trvanlivého charakteru. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd prvej inštancie považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia v sume 2.000 eur, s ohľadom na kritéria dĺžky protiprávneho konania žalovaného, intenzity konania, zásahu do subjektívnych práv žalobkyne, osoby žalobkyne ako spotrebiteľky a proporcionality žalobkyňou uplatnenej výšky finančného zadosťučinenia (2.000 eur) vo vzťahu k žalovaným vymáhanej nejudikovanej sume (vyčíslená suma k 17.05.2018 vo výške 21.491,16 eura pri požičanej sume 1.700 eur z úverovej zmluvy z 17.07.2012). Žalobkyňa bola dlhodobo nedôvodne vystavovaná nekalým vymáhačskými praktikami žalovaného (obdobie cca 2 rokov), pričom ani po vykonateľnosti nariadeného neodkladného opatrenia (08.08.2019) žalovaný neupustil od týchto praktík (posledná vykonaná v septembri 2019).

17. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od recidívy a upustenie od porušovania spotrebiteľských práv, v tomto prípade odradenia od používania agresívnych obchodných praktík voči spotrebiteľovi pri vymáhaní pohľadávky zmluvy o úvere, odvolací súd konštatuje, že priznaná suma finančného zadosťučinenia 2.000 eur je primeraná.

18. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, keďže zákon č. 250/2007 Z.z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

19. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998. Ústavný súd SR vyslovil, že: „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“. (porovnaj IV.ÚS 115/03).

20. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a to vrátane vecne správneho výroku o trovách konania.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli, aj keď sa písomne vyjadrila k odvolaniu a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).